

Asia: VN/21868/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi alueellisen opintolainahyvityksen kokeilusta sekä tuloverolain 92 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Lausunnonantajan näkemykset esityksen tavoitteista ja vaikutuksista

Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT kiittää mahdollisuudesta lausua liittyen luonnokseen hallituksen esitykseksi laeiksi alueellisen opintolainahyvityksen kokeilusta sekä tuloverolain 92 §:n väliaikaisesta muuttamisesta.

Esityksen tavoitteena on toteuttaa alueellisen opintolainahyvityksen kokeilu vuosina 2023–2026. Sen tarkoituksena on selvittää, kuinka alueellinen opintolainahyvitys vaikuttaa työvoiman saatavuuteen ja kokeilun alueen elinvoimaisuuteen. Kokeilu toteutettaisiin Pohjois- ja Itä-Suomessa kokeilun alueella, joka kattaa 25 kuntaa.

Alueellinen opintolainahyvityksen kokeilu voi tuoda lisätietoa mallin vaikutuksesta yhtenä keinona lisätä alueelliseen työvoiman saatavuutta ja elinvoimaisuutta. KT suhtautuu kuitenkin kokonaisuudessaan varauksellisesti esitykseen.

2. Lausunnonantajan näkemykset lakiehdotuksista ja säännöskohtaisista perusteluista

Alueellisen opintolainahyvityksen arvioitaisiin lisäävän työvoiman tarjontaa ja julkisen sektorin työllisiä työvoimapolusta kärsivillä harvaan asutuilla alueilla erityisesti niissä ammateissa, joissa on eniten pulaa osaavasta työvoimasta. Näitä ammatteja ovat sosiaali- ja terveydenhuollon sekä opetusalan ammatit.

Paheneva osaajapula on kuitenkin valtakunnallinen ongelma eikä koske vain tiettyjä maakuntia. Tätä ongelmaa ei esitys ratkaise. Sen sijaan osaajapulan ratkaisua on etsittävä määrätietoista esimerkiksi työ- ja osaamisperäisen maahanmuuton yksittäisratkaisujen sijaan.

Ammattibarometrin mukaan suurin pula koko maassa on terveydenhuollon ammattihenkilöistä sekä varhaiskasvatuksen opettajista, eli samojen ammattien edustajista, joiden työllistymistä kokeilulla halutaan lisätä kokeilualueen kuntiin. On huomioitava myös PK-seudun ja suurten kaupunkien suuret haasteet osaavan henkilöstön saatavuuden osalta yhdistettynä selkeästi suurempiin elin- ja asumiskustannuksiin.

3. Lausunnonantajan yleiskommentit esityksestä

KT ilmaisee myös huolensa, sillä kokeilussa ei toteudu tavoite korkeakouluopiskelijoiden yhdenvertaisesta kohtelusta. Kun lainahyvitysjärjestelmää kehitetään, on tärkeää ottaa lähtökohdaksi kehittämisen myönteiset vaikutukset koulutuksen läpäisyyn ja valmistumisaikoihin. On epäselvää kuinka alueellinen opintolainahyvitys näitä edistäisi.

Bergman Mertzi
Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT